

אדם ש'דו אחזה בדגל. היד עם הדגל ושאר, אבל האדם נעלם ואינו...

על נהרות ניו יורק, ששק ישבנו

- זאת ג'ורג' ג'יא -

1. איך בוכים בכסף

מש הלכתי לחנוי ברחוב בניו יורק, שרקתי ערבי וזקן, כשלפתע צץ ברנש משום מקום, חייך מרוח על יו, מוריד לי מכה על כתפי ואומר בהתלהבות: "ישראלי תהי?"

אם כך, מה? אמרתי, הוא חיכך הוציא עפרון ובתוך רשם באותיות גדולות: "סנוב" וחייך שוב. התענג לדבר עברית, אמר. "מה עושים הערבים?" הבטתי בו במבט תודר. "מה עושים?" חזרתי על שאלתי גחון. "אתה הולך לכתוב אחד ונעלם, ואני הולך לכתוב הפוך ונעלם, וחסל סדר ב'בול המוח".

"אתה" הוא אמר לי, "בוא איפה שמח היום?" שמח לכל עם ישראל, אמרתי. "הנה אני, טוב היה י הלכתי לי בחוצות ניו יורק ושרקתי שירים עצובים חסת מצב רוחי, ופתאום באת אתה ומי יודע מה עוד קרה היום. למה לך להפריע לי?" "שמע", הוא אמר. "באיזה בית-ספר למדת? עממי או יכוני?"

"עממי. הכרמל, תל-אביב. השבתי. המורה שרה או ציונה?" שאל. "ציונה" עניתי. "ח' ראשונה או ח' שנייה?" "שנייה" אמרתי.

הוא נפל על כתפי וחבקני: "אחי אתה. לכן עצרתי בך". איזה אח הולידה לי אמי בזמן שלא הייתי? נדהמתי. "אתה לא מבין", אמר. "אחותי למדה בח' שנייה, וזה ש' ותרצך נשאה לאשה, למד איתך באותה כיתה. העיקר, בוא לך".

מכאן ואילך לא התקשתי יותר. לאן שנלך, נלך. צריך לאמת להתנהג יפה. חשבתי. הגענו לבית גדול. בתוכו היתה סביבה גדולה. אספו כספים וישבו שם מאות צעירים שנאנחו ושותו ובוחרו ממושקף סיפר על הגבולות בארץ והתחתים הרוסים והסבל.

כשגמר, עלתה על הבמה להקת ריקוד ישראלית. מאותם ישראלים מקצועיים שנושאים ומוכרים את הארץ לאמריקה. נשתנתה האווירה. חיככים עלו באולם, גופות חיישים היה. כשבא לכאן למד מרטנה או משה. ליד רמניה הוא וכאן עומד היה בחולצה רקומה מזרחית וצועק בקול גדולות: "הי! הי! הי!" כמו ערבי בסרטים הוליוודיים השניים החלו לנענע גופם לקצב ולחייך, ותיכף שהם מזרחיים שצועקים "הי! הי! הי!" וכובשים אותה הנגב.

צה צעירה נאה, ומקומות חשובים שבה בלטו ביה שיר עצוב שניסה להבליט הח' והעי בין תיפוף לתיפוף, לספר על הארץ ונוספת: ערבות, אוהל בודד ואחד מכניס אורחים

הריקוד השני היה עם מכמורת ובא לסמל את אפוס הדייגים האמזיצים, שנלחמים בערבים, אנגלים, גרמנים ודיגים גדולים.

לסיום הערב הם לבשו חליפות האקי ושרו שירי צבא והעלו את ההתרגשות לשיאה, כשהיו כמו חיילי ישראל האמזיצים, וכמעט יצאו להרוג ערבים בעצמם, לילא לא היה להם זמן ומי ששיר על זאת אחר כך.

דם נהדרים, אמר לי אחי כשיצאנו. "האמריקאים ממשטגעים מהם. מה הם יודעים על גמלים? הם מאד אוטנטיים."

כאן התרגזתי קצת. אחרי הכל, במלחמה הם שרו על המלחמה. כאן הם שרים על הארץ. מדוע אלה שאוהבים מלחמות תמיד רק שרים עליהן, ואלה שכה אוהבים את הארץ ממשכיכים לאהוב אהבה נכזבה זו ממרחקים כה גדולים?

"ואלה שלמתם", אמר אחי, "זו תרבות". "אני אומר לך משהו", אמרתי בשקט. "ההופעות האלה באו מאותו דמיון של הבמאי ההוליוודי שהוא שהנציח את התינוך בסרטיו".

אחה טיפש, אמר אחי, וכאן, אולי, קלע למטרה. ככה אוהבים אותנו באמריקה. אני מספר לכולם שאין חשמל והכל רוכבים על גמלים ושרים מינהוץ-לה-חיפה."

את המגן-דוד הם תופרים בדולרים למכנסיהם ושליחי המדינה ומוסדותיה, וכל דומיהם, אוהבים אותם אהבת נפש. אמרתי.

אתה סתם אחר, התרגז אחי. "אתה פה הרבה שנים ואמריקה קלקלה אותך. אלה לפחות לא התקלקלו. בקושי מדברים אנגלית. הם באו לכאן מחיפה לפני שבע שנים, ורק חושבים ושרים על הארץ ומדברים עברית. אלה חברה". כאן הם תפסו אותנו, לאחר שהוסיפו מהכניסה האחורית, זו השמורה לאמנים, ואם רציני ואם לא, הייתי בתוך התברה. "לאן נלך, אימרו? בואו הביטה ונביט בסלחיונית". אמרה אחת.

לא, זו תרבות אמריקאית קלוקלת, אמר הגבוה, שצעק היחי! בואו אלינו ונאכל חוממו ונשוחח ונשיר אולי". הלכנו. כאן החלו גלי חרסה עולים בי. אנלי שפסתי אותם לא בצדק. אחרי הכל, אפילו אם בארץ לא היו יכולים להיות, שכשרונם כה קטן, ואפילו זכות קיומם פה היא משום שהם ישראלים, מה רע שהם מופיעים פה על הבמה? אחרי הכל ליבם ונפשם לתרבות ולטובת הארץ, והנה איך הם שונאים תרבות קלוקלת של סלחיונית.

ביתם הם שוחחו. היתה זו כנראה שיחה תרבותית שאני ברחתי משם מהר. השיחה נסבה על אדי פישר ואליוט טיילור ומי בהוליבוד שוככו-זכר, ומי זונה ומי...

הנה לך, אמרתי לעצמי וירקתי, הנה לך ישראלים מקצור עיים. שבע שנים בניו יורק ומדברים רק עברית! צועקים כמו בדחים וחולמים בפולנית. מתופפים בתופי-חרס ואוכלים טחינה במזלג. קוראים עתונים צהובים ומזכירים את ברל כצנלסון כשיוצאים עם אמריקאית צעירה. איזו מדינה זו

כאן? הם אמרים, אין פה תרבות, וכמו בחיפה בזמן המלחמה, הם אוהבים את הארץ במסירות, באהבה ובהתי להבות ממרחקים. על נהרות ככל הם יושבים ובוכים. הוי, הוי, במנגינה בבליית מקורית. הלכתי משם. קבעתי פגישות בפגישות שונות בעיר, פגישות לדורקב. אמרתי להם, "אם אאתר, אל תחכו, תירו - אתם מבינים?" הנה אני הולך ברחובות ובכל פינה מחכה לי ידיו עם אקדח לירות בי ואני אינני שם והוא יורה בלעדי.

2. האריה של אלכס

היה אצלנו בטבריה אחד אלכס. את עלילותיו עוד אספר בפרטות. איך שנשבע שראה את נפוליון בעכו ואת שנותיו סופר היה למי המארע. כשהיה צעיר, שלושה חרפים אחרי שנפוליון ברח מעכו ושתי מלחמות לפני שבאו הציונים לרקוד יחפים בעמק, היו נמרים בחולה, היה אומר.

כשהיה צעיר, סיפר שראה אריה במדבר-יהודה. במשך השנים גדל האריה ונתעצם לעדר אריות, נוהם ונושף ושואג גוראות.

במשך השנים החלו איישיהם להאמין לסיפור. וכשהייתי

צעיר לא יכלו לידי הכפיים בטביעות סבריה לישון בלילה מנהמו של האריה, שהגיע לבתיהם ממדבר-יהודה. וכך, שלושים שנה לאחר שהמציא את האריה, יצא אלכס לצור אותה, לאחר שבאו הערבים והתחננו לפניו שיפשה זאת - כי רק הוא מסוגל לגבורה שכזו.

כשחזר, הביא עוד צבוע ושועל מת, וסיפר שהברית את האריה לעבר-הירדן, והשאגות פסו.

לש לזה גם מוסר-השכל, אבל אינני מבין אותו עדיין היטב. היו אנשים באירופה שהמציאו את ארץ ישראל ובאו לשם והולידו בנים ולא האמינו למה ששמעו. בניהם חזרו והביאו איתם עוד של צבוע ושועל מת. ושרים שירים על כך ולא יודעים מדוע לא מצאו שם אריה. הוריהם לא ידעו את ההבדל בין אריה לשועל, ואותם שידעו הלכו להם.

עכשיו הם חזרו לחיק עמם.

לזה יש מוסר השכל. היהודים המציאו תורה ועשו לה פולחן. אחר כך קיימו הפולחן ושכחו סיבתו. הוציאו דור חדש, בריא, צעיר, רענן ומשופם אבל מוחו שועל מת. גירש את האריה וחזר לעולם ומת חוזר יהודי.

יהודי הוליד ישראלי וזה הוליד יהודי. לזה יש מוסר השכל: לשמש יש השפעה מכריעה על מהות האומה. לזה יש מוסר השכל: אין זו השמש שמבריתה אותם, ולכן יש לבריחה סיבות אחרות. אותן נחפש במשותף עני שנמצא, וכשנמצא נלך כולנו יחד לבית-הסוהר. ולזה יש מוסר השכל: הממציא אריה נוהם, מוצא שועל מת.